

3. Байрак І.Р. Словник-довідник/ І.Р. Байрак. – К.: Міленіум, 2007. – 234 с.

Чижевська Ольга
асистент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський, Україна

РОЗРАХУНКИ ЗА ВИПЛАТАМИ ПРАЦІВНИКАМ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Обліку розрахунків за виплатами працівникам завжди приділялась велика увага, адже він одночасно зачіпає інтереси і держави, і роботодавців, і працівників. Розуміння виплат працівникам вітчизняними практиками та теоретиками від обліку значно змінилось в останні роки. Завдяки проведеним дослідженням суті термінів та проблем, які виникають в обліку розрахунків за виплатами працівникам ці виплати пов'язують тепер не тільки із заробітною платою, а інструменти розрахунків не зводять лише до грошей.

Серед проблем, які найчастіше обговорюються вченими можна назвати недосконалість категоріального апарату і недоліки класифікації виплат працівникам [1]. Окрім цього досить часто звертається увага на нерозвиненість аналітичного обліку розрахунків за виплатами працівникам. З поміж багатьох рекомендацій, зроблених вітчизняними вченими впровадження норм міжнародного обліку, стандартизація обліку розрахунків за виплатами працівникам та спрощення вітчизняної облікової практики є найбільш популярними [1, 2, 3, 4].

Попри все, слід відмітити, що вітчизняний облік розрахунків за виплатами працівникам залишається зарегульованим і, в той же час, абсолютно не наближеним до вимог не тільки міжнародних, а й вітчизняних стандартів бухгалтерського обліку. Так, прийняте і введене в дію ще у 2003 році П(С)БО 26 «Виплати працівникам» у практиці майже не застосовується [5]. Поза тим, що нормативна база з обліку оплати праці та пов'язаних з нею платежів є несистематизованою і такою, що не відповідає вимогам вітчизняного стандарту, важливу роль у ігноруванні практиками останнього відіграло те, що вченими мало та поверхнево розглядалися питання обліку нових видів виплат працівникам та інструментів, які застосовуються для цього. Пропоновані ними методики обліку переважно мають описовий характер, не передбачають ситуативних прикладів, які, до речі, відсутні і у вітчизняних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку.

Мова йде, зокрема, про облік виплат працівникам по закінченню трудової

діяльності та виплат працівникам інструментами власного капіталу. Методика обліку останніх розглядається окремим положенням, а саме П(С)БО 13 «Фінансові інструменти» [6]. Визначення інструментів власного капіталу, наведене у п.4 положення є ідентичним до визначення МСФЗ 2 «Платіж на основі акцій» [7]. В той же час, сфера застосування міжнародного стандарту є більш вузькою. В ньому, на відміну від П(С)БО 13 «Фінансові інструменти», детально прописана методика обліку таких інструментів власного капіталу, як акції, опціони на придбання акції, які надаються саме працівникам. На нашу думку, необхідно застосувати подібний підхід і у вітчизняному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку, зокрема, розглянувши надання працівникам акцій і опціонів на їх придбання на суму нарахованої заробітної плати працівникам та зверх цієї суми, як надання додаткової винагороди з метою отримання додаткових вигод від працівників в майбутньому.

За такого підходу і врахувавши положення національних стандартів виплати працівникам інструментами власного капіталу в цілях бухгалтерського обліку їх можна класифікувати на поточні і довгострокові (непоточні) за строками проведення виплат. У зв'язку з тим, що виплати інструментами власного капіталу проводяться саме працівникам підприємства, їх можна віднести до виплат, які здійснюються за добровільним рішенням роботодавця як правило протягом трудової діяльності працівника. В залежності від умов контракту, який передбачає право працівника на частину в активах підприємства ці виплати можуть бути також класифіковані як виплати за відпрацьований час (виконану роботу), так і виплати за невідпрацьований час (невиконану роботу), коли право на придбання акцій надається працівнику як заохочення або пільга в рахунок отримання роботодавцем від нього в майбутньому певних вигод.

Виплати працівникам простими акціями, як правило, можна достовірно оцінити. Вартість акцій в часі як правило змінюється, а отже згідно П(С)БО 13 «Фінансові інструменти» оцінку їх слід проводити за теперішньою вартістю [6]. Слід відмітити, що акції виступають лише інструментом розрахунку, замінюючи гроші, а отже порядок визнання зобов'язання за виплатами працівникам і витрат, пов'язаних з ними, не змінюється.

В бухгалтерському обліку визнання зобов'язання перед працівниками буде проводитись згідно вимоги П(С)БО 11 «Зобов'язання» та відображатись по дебету рахунків обліку витрат і кредиту рахунка 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» в сумі, яка відповідає теперішній вартості інструменту власного капіталу, яким планується проводити виплати [8]. Для відображення проведених виплат працівникам інструментами власного капіталу пропонуємо використовувати рахунок 46 «Неоплачений капітал».

Особливу увагу слід приділити виплатам працівникам опціонами на придбання акцій підприємства. Зобов'язання, які виникають за наданими працівникам опціонами можна віднести до умовних, адже вони можуть і не виникнути, якщо працівник розірве контракт з працедавцем і не скористається опціоном. Згідно §12 МСФЗ 2 «Платіж на основі акцій» опціони розглядаються як послуги, які не піддаються достовірній оцінці [7], адже у більшості випадків

дійсно складно або не можливо оцінити вартість послуг, які будуть надані найманним працівником у майбутньому та вигоди, які отримає від цього підприємство. У зв'язку з цим операції з надання опціонів на придбання акцій працівниками рекомендовано оцінювати за справедливою вартістю інструментів, які беруть участь в розрахунках.

Використовуючи існуючу систему рахунків пропонуємо надані опціони на придбання акцій відображати поза балансом на рахунку 03 «Контрактні зобов'язання» за їх справедливою вартістю на дату укладення контракту з працівником і так довго, поки працівник не набуде право на придбання інструментів власного капіталу остаточно за умовами укладеного з підприємством контракту. По настанні такого строку зобов'язання за наданими працівникам опціонами перестануть бути умовним та підлягатимуть визнанню і відображенню на рахунках бухгалтерського обліку.

Проведені нами дослідження показали, що у подальшому доцільно зосередитись на усуненні розбіжностей між вітчизняними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, які регламентують облік зобов'язань за виплатами працівникам, а також положеннями міжнародних стандартів фінансової звітності, на наповненні вітчизняних стандартів ситуативними прикладами і особливо на удосконаленні методики обліку нових видів виплат працівникам.

Список використаних джерел

1. Орлов І.В Проблемні питання обліку виплат працівникам:аналіз дисертаційних робіт / І.В.Орлов // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. – 2010. – Вип. 18. Ч.І. – С.141-146.
2. Ярмолюк О.Ф Удосконалення облікового забезпечення управління виплатами працівникам підприємства [Електронний ресурс] / О.Ф. Ярмолюк / Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка". - 2014. - №4. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2947>
3. Овсюк Н.В. Бухгалтерський облік розрахунків з оплати праці в контексті застосування вимог міжнародних стандартів фінансової звітності [Електронний ресурс] / Н. В. Овсюк // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. - 2014. - Вип. 1. - С. 160-167. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Fkd_2014_1_21.pdf
4. Кравченко О.В, Сидорук Т.С. Виплати працівникам: економічна сутність, вітчизняна та міжнародна практика обліку // О.В. Кравченко, Т.С. Сидорук / Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. Збірник наукових праць. - 2014. – Вип. 38. – С.174-180.
5. Про затвердження положення (стандарту) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» [Текст] : офіц.текст : за станом на 10.01.2012 року / Мінфін України; Наказ, Положення від 28.10.2003 № 601. - Доступно з мережі Інтернет : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03>. (дата звернення 03.12.15). – Назва з екрана.
6. Про затвердження положення (стандарту) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» [Текст] : офіц.текст : за станом на 09.08.2013 року / Мінфін України; Наказ, Положення від 30.11.2001 № 559. - Доступно з мережі Інтернет : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01>. (дата звернення 03.12.15). – Назва з екрана.
7. Про затвердження положення (стандарту) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» [Текст] : офіц.текст : за станом на 09.08.2013 року / Мінфін України; Наказ, Положення від 30.11.2001 № 559. - Доступно з мережі Інтернет :

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01>. (дата звернення 03.12.15). – Назва з екрана.

8. Міжнародний стандарт фінансової звітності 2 «Платіж на основі акцій» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dipifr.info/lib_files/standards/ukr/standards_010109/IFRS_2.pdf. (дата звернення 03.12.15). – Назва з екрана.

9. Про затвердження положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [Текст] : офіц. текст : за станом на 18.03.2014 року / Мінфін України; Наказ, Положення від 31.01.2000 № 20. - Доступно з мережі Інтернет : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>. (дата звернення 03.12.15). – Назва з екрана.

Щербатюк Василь

д.э.н., доцент

Европейский университет Молдовы
г. Кишинев, Республика Молдова

ВОПРОСЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ОБЩЕГО ПЛАНА СЧЕТОВ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА

Множество сложных проблем социально-экономического развития Республики Молдова объективно требует дальнейшего развития бухгалтерского учета на основе широкого и критического использования наших традиций и многолетнего опыта, а также лучших зарубежных достижений в данной области. В этой связи весьма актуальными являются исследования Общего плана счетов бухгалтерского учета [1-3]. Он представляет собой информационную модель развития и основу формирования информационных систем хозяйствующих субъектов рыночной экономики.

Целесообразно отметить, что ранее действовавший в нашей стране аналогичный нормативный документ назывался немного по-другому – План счетов бухгалтерского учета финансово-хозяйственной деятельности предприятий. Аналогичные нормативные документы, действующие в настоящее время в других странах, называются так: План счетов бухгалтерского учета активов, капитала, обязательств и хозяйственных операций предприятий и организаций (Украина), План счетов бухгалтерского учета финансово-хозяйственной деятельности организаций (Российская Федерация), План счетов бухгалтерского учета финансово-хозяйственной деятельности хозяйствующих субъектов (Республика Таджикистан), Типовой план счетов бухгалтерского учета (Республики Беларусь и Казахстан). Такой разницей в наименовании одного и того же нормативного документа является необоснованным (неоправданным) и вносит дополнительные трудности в его познание, понимание и практическое использование.

Унифицированный План счетов бухгалтерского учета – явление, традиционное для Республики Молдова. Количество счетов, входящих в этот